

Виолета Д. Милошевић (1965 -)
Матична библиотека „Љубомир Ненадовић“ Ваљево
ocvioleta@gmail.com

Управљање ризицима у јавним библиотекама током ванредних и других кризних ситуација

Сажетак

Управљање ризицима и ефектима, као суштина руковођења, захтева превенцију ризика од катастрофа и других кризних ситуација. Поплаве, пожари, земљотреси, клизишта и друге катастрофе, али и пандемије, ратна стања или друге опасности које могу угрозити животе и имовину, доводе у питање остваривање планираних послова и резултата у установама културе. Зато јавне библиотеке, које у свом фонду имају вредно културно наслеђе, морају превентивно развијати механизме кризног менаџмента.

Ванредно стање због актуелне пандемије, иако различито од ванредне ситуације изазване великим поплавама 2014.г. указује на проблеме у функционисању установа у кризним ситуацијама, јер не постоје јасне процедуре за деловање, док су финансијски и кадровски ресурси јавних библиотека веома скромни.

Подаци прикупљени током истраживања, спроведеног у циљу идентификације ризика и стварања услова за ефикаснију заштиту живота запослених и имовине, међу којом се налази и културна баштина, указује на висок ниво ризика у јавним библиотекама. У установа често не постоје стратешка документа, *Процена угрожености од елементарних непогода и других несрећа* и *План заштите и спасавања у ванредним ситуацијама*. Затим, установе не уговарају осигурање књижног фонда, што је једна од мера смањења ефеката катастрофа, док уговорене суме осигурања, тамо где постоје, нису пропорционалне обиму књижног фонда, нити су усаглашене са идентификованим ризицима. Идентификовани проблеми су: 1) **Неповољна кадровска структура**, као хроничан проблем, додатно је истакнут потребом да се у кризним ситуацијама устроји нова организација рада која захтева већи број извршилаца. 2) **Неприлагођени буџети** представљају други специфичан ризик са којим су суочене многе библиотеке. Управљање овим ризицима захтева финансирање: а) трошкова за ангажовање стручњака за израде стратешких докумената и њихову имплементацију б) трошкова за набавку посебне опреме и средстава в) одржавање система заштите у установи г) континуиране едукације и практичне обуке запослених. Наведени проблеми упућују на потребу подизања нивоа знања о ризицима и боље профилисање буџета који треба да подрже трошкове у области превенције ризика.

Обавеза је менаџмента да заговара развој буџета и механизме за деловања у кризним ситуацијама јер се ради о стратешким циљеве сваке јавне библиотеке. Значај оваквог ангажовања темељи се на стратешких докумената на међународном и националном нивоу.

Кључне речи: јавне библиотеке, ванредне ситуације, заштита културног наслеђа, национална стратегија, акциони план

Violeta D. Milosevic (1965 -)
Public library „Ljubomir Nenadovic“ Valjevo
ocvioleta@gmail.com

Risk management in public libraries during emergencies and other crisis situations

Summary

Risk and effect management, as the essence of management, requires the prevention of disaster risks and other crisis situations. Floods, fires, earthquakes, landslides and other catastrophes, but also pandemics, states of war or other dangers that can endanger lives and property, bring into question the realization of planned jobs and results in cultural institutions. That is why public libraries, which have a valuable cultural heritage in their fund, must preventively develop crisis management mechanisms. State of emergency due to the current pandemic, although different from the state of emergency caused by the great floods of 2014. indicate to problems in the functioning of institutions in crisis situations, because there are no clear procedures for action, while the financial and human resources of public libraries are very deficient. The data collected during the research, conducted in order to identify risks and create surroundings for more efficient protection of employees' lives and property, including cultural heritage, indicates a high level of risk in public libraries. Institutions often don't have strategic documents, "Assessment of the threat of natural and other disasters" and "Plan for protection and rescue in emergency situations". Furthermore, institutions don't contract book insurance, which is one of the measures to reduce the effects of disasters, while the agreed insurance amounts, if they exist, are not proportional to the volume of the book fund, nor are they consistent with the identified risks. The identified problems are: 1) Unfavorable personnel structure, as a chronic problem, is further highlighted by the need to establish a new work organization in crisis situations that requires a larger number of executors. 2) Unadjusted budgets represent another specific risk faced by many libraries. Managing these risks requires financing: a) costs for hiring experts for the development of strategic documents and their implementation b) costs for the procurement of special equipment and resources c) maintenance of the protection system in the institution d) continuous education and practical training of employees. These problems indicate the need to raise the level of knowledge about risks and better profiling of the budget that should support the costs in the field of risk prevention. It is the obligation of the management to advocate the development of the budget and mechanisms for acting in crisis situations, because these are the strategic goals of every public library. The importance of such engagement is based on strategic documents at the international and national level.

Keywords: public libraries, emergencies, protection of cultural heritage, National Strategy Action Plan